

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28
MD-2004

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a); g) din Constituție, Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în vederea verificării constituționalității art. 39 alin.(4) din Legea nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) din Legea nr.245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat.

Anexă:

1. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 1 file;
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 27 file;
3. Anexe la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 25 file;
4. Copia încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 11 aprilie 2023, privind admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate pe 4 file.

Judecător

Victor Sîrbu

Ex. Lilia Tașlic

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu cerințele art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția RM

I. AUTORUL SESIZĂRII

Avocatul Podlesnov Alexandr, licența nr. 00609 seria LA din 07.12.2009, legitimația nr. 00609 din 24.12.2009, reprezentant al reclamantului Serebreanschi Alexei în cadrul procesului în contencios administrativ versus Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, aflat pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Adresa pentru corespondență:

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității prevederilor art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.11.2007, nr.171-174, art. 667*), art. 27 alin. (6) și art. 29 lit. a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 27.11.2008, nr.45-46, art. 123*) în sensul corespunderii acestora cu prevederile art. 16, 20, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

La 27.06.2019 Serebreanschi Alexei a luat cunoștință cu Ordinul Directorului Serviciului de Informații și Securitate cu nr. 643-ps din 26.06.2019. Potrivit actului administrativ, Serebreanschi Alexei, colonel al SIS, șef al direcției generale se trece la dispoziție cu eliberarea lui din funcția deținută, în temeiul prevederilor art. 27 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Totodată, Serebreanschi Alexei a fost obligat în decurs de 7 (șapte) zile lucrătoare să predea gestiunea și funcția, fără a fi indicat și adus la cunoștință motivul de fapt de eliberare a acestuia din funcția deținută și trecere la dispoziție, precum și fără a fi indicate căile de contestare a actului administrativ individual defavorabil.

La 27.06.2019, Serebreanschi Alexei a înaintat în adresa Serviciului de Informații și Securitate o cerere prealabilă cu nr. 2350 (*cu parafa "Secret", care potrivit legii se păstrează în cadrul SIS*), prin care a solicitat prezentarea copiei Ordinului nr.643-ps din 26.06.2019 și **calcularea vechimii în muncă pentru perioada 24.11.2015-26.03.2019 conform prevederilor art.40 din Legea nr. 120 din 21.09.2017 privind combaterea terorismului, pentru perioada de participare în operațiunea antiteroristă desfășurată de SIS peste hotarele țării pentru salvarea vieții și eliberarea unor cetățeni ai Republicii Moldova ținuți în calitate de ostatici de către organizația teroristă Taliban, în Afganistan.** Cererea prealabilă a rămas fără răspuns din partea Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

La 18.07.2019, prin cererea nr. 1864, Serebreanschi Alexei a solicitat repetat Serviciului de Informații și Securitate să prezinte copia Ordinului nr. 643-ps din 26.06.2019, inclusiv **a solicitat repetat să i se calculeze vechimea în muncă pentru activitățile antiteroriste menționate supra.** Ca și cererea din 27.06.2019 și cea din 18.07.2019 a fost ignorată și lăsată fără răspuns de către Serviciul de Informații și Securitate, fapt ce i-a fost încălcat dreptul la pensie lui Serebreanschi Alexei.

Reieșind din cele expuse supra, la 20.09.2019 Serebreanschi Alexei a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului de Informații și Securitate, în ordinea contenciosului administrativ, privind constatarea ilegalității actului administrativ individual defavorabil cu nr. 643-ps din 26.06.2019, refuzul de a furniza informațiile solicitate cu privire la vechimea în muncă în cadrul SIS și refuzul calculării conform legii a vechimii în muncă pentru participare în activitățile antiteroriste pentru perioada 24.11.2015-26.03.2019, inclusiv constatarea dreptului lui Serebreanschi Alexei la pensie și la

indemnizația de pensionare.

Prin prezenta cerere, reclamantul se prevalează de dreptul său de a ridica excepția de neconstituționalitate.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Expunerea faptelor:

- Art. 39 alin. (4) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate: *"După eliberare din serviciu, persoana este obligată să păstreze secretul de stat și alt secret protejat de lege, secretul surselor de informații, al activităților desfășurate. Această obligație se menține pe durata de secretizare a informației. Scrierile cu caracter memorialistic pot deveni publice numai cu avizul Serviciului, fără restrângerea libertății opiniei și a exprimării"*.
- Art. 27 alin. (6) din Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat: *"Suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat nu eliberează cetățeanul de obligațiile asumate privind nedivulgarea secretului de stat"*.
- Art. 29 lit. a) din Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat: *"Cetățeanul căruia i s-a perfectat dreptul de acces la secretul de stat este obligat să nu admită divulgarea, prin orice metodă, a secretului de stat care i-a fost încredințat sau i-a devenit cunoscut în legătură cu îndeplinirea obligațiilor funcționale"*.

Considerăm că normele legislative indicate supra sunt neconstituționale, ambigue și contradictorii.

Complimentar, normele legislative indicate nu corespund exigențelor de claritate și previzibilitate și intră în contradicție cu alte acte normative, ca urmare fiind încălcate reclamantului Serebreanschi Alexei dreptul constituțional la apărare și dreptul la un proces echitabil (art. 4, 16, 20, 26, 54 din Constituția Republicii Moldova) și (art. 1, 6, 13, 14 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului).

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

**PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONSTITUȚIEI (MONITORUL OFICIAL AL
REPUBLICII MOLDOVA DIN 29.07.1994, NR. 1) SUNT URMĂTOARELE:**

Articolul 1

Statul Republica Moldova

"[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate".

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

"(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 16 **Egalitatea**

”(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială”.

Articolul 20 **Accesul liber la justiție**

”(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție”.

Articolul 26 **Dreptul la apărare**

”(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege”.

Articolul 54 **Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE DECLARAȚIEI UNIVERSALE A DREPTURILOR OMULUI (ADOPTATĂ LA 10 DECEMBRIE 1948, LA NEW YORK, LA CARE REPUBLICA MOLDOVA A ADERAT PRIN HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI NR. 217-XII DIN 28 IULIE 1990) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

”Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unii față de altele în spiritul fraternității”.

Articolul 2

"Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări. În afară de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie că această țară sau teritoriu sunt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări a suveranității".

Articolul 3

"Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale".

Articolul 7

"Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare".

Articolul 30

"Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta Declarație".

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONVENȚIEI EUROPENE PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (ÎNCHEIATĂ LA ROMA LA 4 NOIEMBRIE 1950 ȘI RATIFICATĂ DE REPUBLICA MOLDOVA PRIN HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI NR. 1298-XIII DIN 24 IULIE 1997) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

"Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții".

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

"(1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

(2) Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită".

Articolul 13

Dreptul la un remediu efectiv

"Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea

s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

Articolul 14

Interzicerea discriminării

”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Articolul 17

Interzicerea abuzului de drept

”Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție”.

Articolul 18

Limitarea folosirilor restrângerilor drepturilor

”Restricțiile care, în termenii prezentei Convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute”.

PROTOCOLUL nr. 12

la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Articolul 1

Interzicerea generală a discriminării

”(1) Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”.

PREVEDERI RELEVANTE ALE LEGII NR. 170 DIN 19 IULIE 2007 PRIVIND STATUTUL OFIȚERULUI DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE (PUBLICATĂ ÎN MONITORUL OFICIAL LA 02 NOIEMBRIE 2007, NR.171-174), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

Obiectul Reglementării

”(1) Prezenta lege reglementează statutul juridic al ofițerului de informații și securitate din Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (denumit în continuare ofițer de informații), stabilește modul de îndeplinire a serviciului special prin contract în funcția de ofițer de informații, regimul disciplinar, drepturile, obligațiile, interdicțiile, protecția și răspunderea lui.

(2) În sensul prezentei legi, ofițer de informații este persoana angajată în bază de contract în Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (denumit în continuare Serviciu) care desfășoară, în condițiile legii, activitate specializată în vederea exercitării atribuțiilor Serviciului, efectuează asigurarea logistică și juridică a acestei activități, selecția, formarea, specializarea și perfecționarea ofițerilor de informații”.

Articolul 4

Statutul ofițerului de informații

”(1) Statutul ofițerului de informații reprezintă o totalitate a drepturilor și libertăților garantate de stat, precum și a obligațiilor și responsabilităților cetățeanului angajat în funcția de ofițer de informații.

(2) Ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este reprezentantul autorității publice și se află sub protecția legilor Republicii Moldova.

(3) Ofițerul de informații are un statut special, conferit de prezenta lege. Acțiunea legilor care reglementează statutul funcționarului public se extinde asupra ofițerului de informații doar în partea nereglementată de prezenta lege.

(4) În raport cu atribuțiile funcționale și cu misiunile încredințate, ofițerul de informații desfășoară și activități cu caracter militar – pregătirea de mobilizare și mobilizarea, asigurarea operațiilor de apărare a țării la declararea stării de asediu sau de război și altele”.

Articolul 5

Principiile statutului ofițerului de informații

”Statutul ofițerului de informații se bazează pe următoarele principii:

- a) **legalitate;**
- b) reglementarea exclusiv prin lege a restrîngerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți ale persoanei care are statut de ofițer de informații;
- c) **egalitatea în fața legii a ofițerilor de informații, indiferent de grad și funcție;**
- d) **asigurarea, în condițiile legii, a stabilității și continuității în activitatea ofițerului de informații;**
- e) **protecția de stat a ofițerului de informații și a membrilor lui de familie”.**

Articolul 6

Principiile și criteriile de bază în activitatea ofițerului de informații

”(1) Ofițerul de informații își subordonează conduita profesională exclusiv apărării și promovării valorilor și intereselor naționale ale Republicii Moldova.

(2) Atașamentul necondiționat față de principiile și normele constituționale, devotamentul față de Republica Moldova, competența, probitatea și eficiența profesională constituie criteriile de bază pentru selecția, promovarea și menținerea în activitate a ofițerului de informații”.

Articolul 13

Jurămîntul

La angajare în Serviciu, ofițerul de informații depune următorul jurămînt:

„Eu, (prenumele și numele), conștient de drepturile și obligațiile ce-mi revin în calitate de ofițer de informații, jur să fiu devotat Patriei mele Republica Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr și să promovez valorile și interesele naționale ale Republicii Moldova, să apăr securitatea națională, onoarea și prestigiul Serviciului de Informații și Securitate, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să păstrez cu strictețe secretul activității și misiunilor încredințate”.

Articolul 27

Trecerea la dispoziție

”(1) Trecerea la dispoziție a ofițerului de informații, cu eliberarea lui din funcție și menținerea în serviciu, se efectuează în următoarele cazuri și termene:

- a) trimitere la studii de formare profesională a căror durată depășește un an – pe întreaga perioadă a studiilor;
- b) detașare conform art.26 alin. (1) lit.a) și b) – pe întreaga perioadă a detașării;
- c) pornire a urmăririi penale în privința sa – pînă la soluționarea definitivă a cauzei penale;
- d) eliberare din funcție în legătură cu efectuarea măsurilor de organizare – pe o perioadă, ce nu va depăși 4 luni, în care urmează să fie numit în o altă funcție, detașat sau eliberat din serviciu, în modul stabilit;
- e) aflare în concediul de îngrijire a copilului – pe durata concediului;

f) aflare în prizonierat (cu excepția cazurilor de predare benevolă), în situația de ostatic sau de persoană internată – până la eliberare;

g) dispariție – până la declararea dispariției fără urmă sau declararea decesului, în modul stabilit de lege;

h) aflare la tratament într-o instituție medico-sanitară pe un termen ce depășește 4 luni – până la constatarea medicală a aptitudinii de îndeplinire a serviciului;

i) în alte cazuri de eliberare din funcție, la decizia directorului Serviciului – pe cel mult 4 luni, perioadă în care urmează numirea în o altă funcție, detașarea sau eliberarea din serviciu, în modul stabilit.

(2) În perioada aflării la dispoziție, calitatea de ofițer de informații se menține.

(3) Dacă în perioada aflării la dispoziție a survenit unul din cazurile prevăzute la art.36 alin.(1), ofițerul de informații este eliberat din serviciu în condițiile prezentei legi.

(4) În perioada aflării la dispoziție în conformitate cu alin.(1) lit. d) și i) nu se include concediul de odihnă și concediul medical.

(5) În ordinul de trecere la dispoziție în conformitate cu alin.(1) lit. b), d) și i), ofițerului de informații i se pot stabili, după caz, atribuții și sarcini de serviciu special”.

Articolul 39

Obligații

”(1) Ofițerul de informații are următoarele obligații:

a) să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, drepturile și libertățile fundamentale ale omului;

b) să acționeze cu competență, responsabilitate și devotament pentru asigurarea securității naționale, apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, pentru protejarea și promovarea valorilor și intereselor naționale ale Republicii Moldova, chiar în condițiile unei amenințări pentru viața, sănătatea și proprietatea sa;

c) să respecte jurământul depus și normele deontologice ale ofițerului de informații;

d) să îndeplinească în bune condiții atribuțiile funcției;

e) să fie disciplinat și vigilent, să manifeste inițiativă și perseverență;

f) să respecte principiile, normele și regulile specifice activității Serviciului;

g) să asigure protecția secretului de stat și altor informații cu accesibilitate limitată, a surselor de obținere a acestora, să păstreze secretul activității desfășurate;

h) să-și perfecționeze în permanență pregătirea profesională;

i) să depună declarație cu privire la venituri și proprietate, în modul și în condițiile prevăzute de lege;

j) să declare orice donație, directă sau indirectă, primită în legătură cu exercitarea funcției;

j¹) să respecte prevederile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale;

k) să cunoască și să întrețină în stare regulamentară tehnica și armamentul din dotare, să păstreze și să administreze eficient patrimoniul încredințat.

(2) Ofițerul de informații este obligat să execute ordinele și dispozițiile șefilor superiori, cu excepția cazului în care consideră că ordinul sau dispoziția sunt ilegale. În acest caz, ofițerul de informații prezintă în scris un raport motivat. El este obligat să execute un ordin repetat scris, dar nu poartă răspundere de consecințele executării, cu excepția cazurilor când comite o infracțiune. Răspunderea pentru consecințele executării unui ordin ilegal o poartă persoana care a dispus executarea.

(3) În cazul în care consideră că prin executarea unui ordin sau a unui ordin repetat scris ar comite o infracțiune, ofițerul de informații nu trebuie să-l îndeplinească, informînd în scris conducerea Serviciului și Comisia parlamentară pentru securitatea națională, apărare și ordine publică. În privința

ofițerului de informații care a procedat în conformitate cu prezentul alineat nu poate fi luată nici o măsură contrară drepturilor și intereselor lui legitime.

(4) După eliberare din serviciu, persoana este obligată să păstreze secretul de stat și alt secret protejat de lege, secretul surselor de informații, al activităților desfășurate. Această obligație se menține pe durata de secretizare a informației. Scrierile cu caracter memorialistic pot deveni publice numai cu avizul Serviciului, fără restrângerea libertății opiniei și a exprimării.

Articolul 41

Drepturi și libertăți fundamentale

”Ofițerul de informații beneficiază de drepturile și libertățile fundamentale ale cetățeanului Republicii Moldova, cu restricțiile prevăzute de prezenta lege și de alte acte legislative”.

Articolul 46

Dreptul la apărare

”Ofițerul de informații are dreptul la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin adresare în instanță de judecată sau în alte autorități publice competente, în conformitate cu legislația în vigoare.”

Articolul 49

Vechimea în serviciu

”(1) Perioada îndeplinirii serviciului în funcția de ofițer de informații se include în vechimea în muncă generală, în vechimea în muncă specială, în vechimea în serviciul public, precum și în stagiul ce acordă dreptul la spor pentru vechime în muncă, indiferent de timpul care a trecut de la data eliberării din serviciu pînă la data angajării în cîmpul muncii.

(2) Perioada de îndeplinire a serviciului în funcția de ofițer de informații cu risc sporit pentru viață și sănătate se include în vechimea în muncă specială, care acordă dreptul la pensie de asigurări sociale de stat pentru limită de vîrstă în condiții avantajoase, conform listei respective aprobate de Guvern.”

PREVEDERI RELEVANTE ALE LEGII NR. 245 DIN 27.11.2008 CU PRIVIRE LA SECRETUL DE STAT (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 27.11.2008, NR.45-46, ART. 123), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 24

Perfectarea și reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat

”(1) Perfectarea dreptului de acces la secretul de stat al cetățenilor Republicii Moldova se realizează în mod benevol, potrivit cu Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, și prevede:

- a) stabilirea necesității de a lucra cu informații atribuite la secret de stat;
- b) consimțămîntul scris al cetățeanului pentru aplicarea măsurilor de verificare din partea organelor competente;
- c) verificarea cetățeanului în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat;
- d) asumarea în scris de către cetățean a obligației privind păstrarea secretului de stat care îi va fi încredințat;**
- e) acordul scris al cetățeanului pentru limitarea drepturilor sale în legătură cu accesul la secretul de stat, prevăzută de prezenta lege;

f) familiarizarea cetățeanului, contra semnătură, cu normele ce prevăd răspunderea pentru încălcarea legislației privind secretul de stat [...]"

Articolul 27

Suspendarea și încetarea dreptului de acces la secretul de stat

"(1) Dreptul de acces la secretul de stat este suspendat în cazurile:

a) **punerii sub învinuire a cetățeanului pentru săvârșirea unei infracțiuni incompatibile cu activitatea ce presupune utilizarea informațiilor atribuite la secret de stat, până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile;**

b) inițierii unei investigații de serviciu în legătură cu încălcarea obligației de nedivulgare a secretului de stat, până la terminarea investigației și adoptarea unei decizii definitive, dar nu pentru mai mult de 30 de zile.

(2) Dreptul de acces la secretul de stat poate fi suspendat în cazul necesității efectuării unei verificări suplimentare în legătură cu posibila apariție a circumstanțelor prevăzute la art.25, până la terminarea verificării, dar nu mai mult de 30 de zile.

(3) Dreptul de acces la secretul de stat încetează în cazurile:

a) **apariției sau descoperirii circumstanțelor prevăzute la art.25;**

b) **eliberării din funcția (încetării contractului individual de muncă) care implică lucrul cu informații atribuite la secret de stat;**

c) încălcării, chiar și o singură dată, a obligațiilor prevăzute în contractul individual de muncă ce țin de protecția secretului de stat;

d) pierderii cetățeniei Republicii Moldova.

(4) Decizia privind suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat se adoptă de către persoana cu funcție de răspundere împuternicită să adopte decizia privind acordarea acestui drept și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de contencios administrativ.

(5) Cetățeanul al cărui drept de acces la secretul de stat a încetat, dacă îndeplinirea obligațiilor lui funcționale necesită acest drept, în modul prevăzut de legislația muncii, urmează să fie transferat la un alt loc de muncă (la o altă funcție), care nu are nici o legătură cu informațiile atribuite la secret de stat, iar în cazul imposibilității transferului, urmează a fi concediat (eliberat din funcție) conform legislației în vigoare.

(6) Suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat nu eliberează cetățeanul de obligațiile asumate privind nedivulgarea secretului de stat.

(7) Modul de perfectare, reperfectare și încetare a dreptului de acces la secretul de stat se stabilește în Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice."

Articolul 29

Obligațiile cetățeanului privind nedivulgarea secretului de stat

"Cetățeanul cărui i s-a perfectat dreptul de acces la secretul de stat este obligat:

a) **să nu admită divulgarea, prin orice metodă, a secretului de stat care i-a fost încredințat sau i-a devenit cunoscut în legătură cu îndeplinirea obligațiilor funcționale;**

b) să nu participe la acțiunile partidelor și asociațiilor obștești a căror activitate a fost suspendată, limitată sau interzisă în modul stabilit de lege;

c) să nu sprijine activitatea unui stat străin, a unei organizații străine sau a reprezentanților acestora, precum și a cetățenilor străini și apatrizilor ce cauzează prejudicii intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

d) **să execute cerințele asigurării regimului secret;**

e) să comunice persoanei cu funcție de răspundere care i-a acordat dreptul de acces la secretul de stat și subdiviziunii de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat despre apariția circumstanțelor

13

prevăzute la art.25 sau a altor împrejurări ce împiedică păstrarea secretului de stat care i-a fost încredințat, precum și despre ieșirea sa de pe teritoriul Republicii Moldova;

f) să respecte alte prevederi ale legislației privind secretul de stat.”

Articolul 30

Restrângerea exercițiului unor drepturi ale cetățeanului în legătură cu dreptul de acces și accesul la secretul de stat

”Restrângerea exercițiului unor drepturi ale cetățeanului în legătură cu dreptul de acces și accesul la secretul de stat se poate referi la:

a) restricții de utilizare a descoperirilor și invențiilor ce conțin informații atribuite la secret de stat și de răspândire a acestor informații;

b) restrângerea dreptului la inviolabilitatea vieții private în timpul efectuării măsurilor de control în perioada perfectării (reperfectării) dreptului de acces la secretul de stat.”

Articolul 34

Protecția secretului de stat în cadrul ședințelor judiciare

”Cauzele penale, civile și cele de contencios administrativ în cadrul cărora sînt prezentate informații atribuite la secret de stat se examinează în ședință închisă, cu respectarea regulilor de procedură, precum și a prevederilor prezentei legi.”

Articolul 38

Răspunderea pentru încălcarea legislației cu privire la secretul de stat

„(1) **Persoanele vinovate de încălcarea prezentei legi poartă răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară conform legislației.**

(2) Persoanele cu funcții de răspundere avînd împuterniciri de dispoziție asupra informațiilor atribuite la secret de stat poartă răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară, conform legislației, pentru atribuirea neîntemeiată a informațiilor la secret de stat, pentru neluarea intenționată a deciziei privind atribuirea informațiilor la secret de stat, a căror divulgare poate cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului, precum și pentru luarea unor decizii neîntemeiate privind excluderea din nomenclatorul departamental a informațiilor atribuite la secret de stat.”

PREVEDERI RELEVANTE ALE LEGII NR. 1260 DIN 19.07.2002 CU PRIVIRE LA AVOCATURĂ (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 04.09.2002, NR.159, ART. 582), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 5

Dreptul la asistență juridică calificată

”(1) Orice persoană are dreptul să își aleagă în mod liber avocatul pentru a fi consultată și reprezentată de acesta în materie juridică.

(2) Statul asigură accesul la asistența juridică calificată tuturor persoanelor în condițiile prezentei legi.

(3) Persoanele fizice și juridice sînt în drept să beneficieze, în modul stabilit, de asistența juridică a oricărui avocat în bază de acord al părților.

(4) În cazurile prevăzute de lege, plata pentru asistența juridică calificată se achită de la bugetul de stat.

(5) Pornind de la starea materială a persoanei, avocatul îi poate acorda acesteia asistență juridică în mod gratuit.

(6) Avocații din Republica Moldova sînt în drept să îndeplinească unele delegații sau să exercite profesia de avocat în alte state, dacă aceasta este prevăzut de legislația statului respectiv.”

Articolul 9

Calitatea serviciilor de asistență juridică

M

”Asistența juridică acordată de avocat trebuie să corespundă bunelor practici profesionale în materie juridică, normelor materiale și procedurale și să rezulte dintr-o conduită profesională și corectă.”

PREVEDERI RELEVANTE ALE CODULUI PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 985 DIN 18.04.2002 (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 14.04.2009, NR.72–74, ART. 195), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 344

Divulgarea secretului de stat

”(1) **Divulgarea informațiilor ce constituie secret de stat de către o persoană căreia aceste informații i-au fost încredințate sau i-au devenit cunoscute în legătură cu serviciul sau munca sa, dacă nu constituie trădare de Patrie sau spionaj, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de până la 4 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.**

(2) Aceeași acțiune soldată cu urmări grave se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

PREVEDERI RELEVANTE ALE CODULUI ADMINISTRATIV AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 116 DIN 19.07.2018 (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 17.08.2018, NR.309–320, ART. 466), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 83

Accesul participanților la dosarul administrativ

”(1) Autoritatea publică care conduce procedura administrativă acordă participanților la procedură accesul la dosarul administrativ.

(2) Până la finalizarea procedurii, participanții nu vor avea acces la proiectele de acte administrative individuale.

(3) Accesul la dosarul administrativ nu este permis în cazul în care prin aceasta se afectează îndeplinirea regulamentară a sarcinilor autorității publice sau în cazul în care se urmărește protejarea unui secret ocrotit de lege ori există necesitatea protecției drepturilor participanților la procedura administrativă sau ale terților.

(4) În cazul în care există un interes îndreptățit, autoritatea publică care conduce procedura administrativă poate permite, la cerere, accesul la dosar și în cadrul unei alte autorități publice sau unei reprezentanțe diplomatice ori consulare a Republicii Moldova din străinătate.

(5) În cadrul accesului la dosar participanții își pot face notițe sau copii de pe dosar. Costurile pentru copii le suportă fiecare participant în parte, ele fiind de 0,02 unități convenționale pentru fiecare pagină. Copiile de pe dosar în format electronic, precum și exemplarele documentelor electronice și copiile acestora sunt gratuite.”

Articolul 222

Accesul la dosar

”(1) Participanții la proces pot avea acces atât la dosarele instanței de judecată, cât și la dosarele administrative prezentate acesteia.

(2) Instanța de judecată refuză accesul la dosar dacă, în virtutea legii, pentru protejarea secretului de stat sau comercial ori a intereselor supreme ale statului sau ale persoanelor private, trebuie respectat caracterul secret al documentelor, al dosarelor administrative sau al informațiilor.

15

(3) Dacă un participant la proces invocă caracterul secret al documentelor, al dosarelor administrative sau al informațiilor ori dacă instanța de judecată este de această părere, atunci, prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs, se decide în ce măsură participanților la proces li se va acorda accesul la dosar. Contestarea cu recurs a unei încheieri judecătorești prin care se acordă accesul la dosar are efect suspensiv.”

PREVEDERI RELEVANTE ALE CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 225 DIN 30.05.2003 (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 03.08.2018, NR.285–294, ART. 436), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 5

Accesul liber la justiție

”(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale”.

Articolul 6

Modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime

”Instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.”

Articolul 8

Dreptul la asistență juridică

”(1) Părțile, alți participanți la proces au dreptul să fie asistați în judecată de către un avocat ales ori desemnat de coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau de un alt reprezentant, în cazurile prevăzute de prezentul cod.

(2) Asistența juridică poate fi acordată în orice instanță de judecată și în orice fază a procesului.

(3) Modul de acordare a asistenței juridice se stabilește de prezentul cod și de alte legi.”

Articolul 9

Rolul dirigitor al instanței judecătorești în proces

”(1) Instanței judecătorești îi revine un rol dirigitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

(2) Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntîmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărîri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

Articolul 23 Caracterul public al dezbaterilor judiciare

” (1) În toate instanțele, ședințele de judecată sînt publice. În ședința de judecată nu se admit minorii de pînă la vîrsta de 16 ani dacă nu sînt citați în calitate de participant la proces sau de martor.

(2) Pot avea loc ședințe închise numai în scopul protejării informației ce constituie secret de stat, taină comercială ori a unei alte informații a cărei divulgare este interzisă prin lege.

(3) Instanța de judecată va dispune judecarea cauzei în ședință secretă pentru a preveni divulgarea unor informații care se referă la aspectele intime ale vieții, care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională ori la alte circumstanțe care ar putea prejudicia interesele participanților la proces, ordinea publică sau moralitatea.

(4) Ședința poate fi declarată secretă pentru întregul proces sau numai pentru efectuarea unor anumite acte procedurale.

(5) Privitor la examinarea cauzei în ședință secretă, instanța judecătorească emite o încheiere motivată.

(6) Ședința secretă se desfășoară în prezența participanților la proces, iar în caz de necesitate la ea asistă de asemenea martorul, expertul, specialistul și interpretul.

(7) Instanța judecătorească ia măsurile de rigoare în vederea păstrării secretului de stat, tainei comerciale, informației despre viața intimă a persoanei. Participanții la proces și alte persoane care asistă la actele procesuale în cadrul cărora pot fi divulgate date ce constituie astfel de secrete sînt somați de răspunderea în cazul divulgării lor.

(8) Judecarea cauzei în ședință secretă se efectuează cu respectarea tuturor regulilor de procedură civilă.

(9) Hotărîrile ședinței secrete se pronunță public.

(10) În cazul dezbaterii cauzei în ședință secretă, pot fi eliberate unor alte persoane decît părțile copii de pe încheieri, rapoarte de expertiză sau declarații ale martorilor doar cu permisiunea dată de președintele ședinței.”

Articolul 27 Disponibilitatea în drepturi a participanților la proces

”(1) Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rînd a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

(2) Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.”

Articolul 55 Participanții la proces

”Se consideră participanți la proces: părțile, intervenienții, procurorul, petiționarii, persoanele care, în conformitate cu art.7 alin.(2), art.73 și 74, sînt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane sau care intervin în proces pentru a depune concluzii în apărarea drepturilor unor alte persoane, precum și persoanele interesate în cauzele privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și în cauzele cu procedură specială.”

Articolul 56 Drepturile și obligațiile participanților la proces

”(1) Participanții la proces sînt în drept să ia cunoștința de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele, să solicite recuzări, să prezinte probe și să participe la cercetarea lor, să pună întrebări

altor participanți la proces, martorilor, experților și specialiștilor, să formuleze cereri, să reclame probe, să dea instanței explicații orale și scrise, să expună argumente și considerente asupra problemelor care apar în debaterile judiciare, să înainteze obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți, să atace actele judiciare și să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă.

(2) Participanții la proces se bucură de drepturi procesuale egale și au obligații procesuale egale, cu unele excepții stabilite de lege în dependență de poziția pe care o ocupă în proces.

(3) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

Articolul 57

Capacitatea de folosință a drepturilor procedurale civile

”(1) Capacitatea de a avea drepturi și obligații procedurale civile (capacitatea de folosință a drepturilor procedurale civile) este recunoscută în măsură egală tuturor persoanelor fizice și organizațiilor care se bucură, conform legii, de dreptul adresării în judecată pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime.

(2) Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice fază a procesului. Actele de procedură îndeplinite de persoana lipsită de capacitatea de folosință sînt nule”.

Articolul 59

Părțile în proces

”(1) Parte în proces (reclamant sau pîrît) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

(2) În cazurile prevăzute de lege, pot fi parte în proces asociațiile și societățile care nu au personalitate juridică, dar care dispun de organe de conducere proprii.

(3) Parte în proces civil poate fi Republica Moldova, reprezentată de Guvern și de organele împuternicite să exercite o parte din funcțiile Guvernului, precum și unitățile administrativ-teritoriale, reprezentate prin împuterniciții lor în modul prevăzut de lege.

(4) În cazul intentării unui proces la cererea persoanelor și organelor împuternicite prin lege să se adreseze în instanță pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unei alte persoane, aceasta din urmă este înștiințată despre inițierea procesului, urmînd să participe la el în calitate de reclamant.

(5) Părțile au drepturi procedurale și obligații procedurale egale.”

PREVEDERI RELEVANTE ALE LEGII NR. 120 DIN 21.09.2017 CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATerea TERORISMULUI (PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL LA 20.10.2017, NR.364–370, ART. 614), SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 40

Facilități la calculul vechimii în muncă

”Ofițerilor de informații și securitate, procurorilor, militarilor, polițiștilor, altor angajați care îndeplinesc (au îndeplinit) serviciul în subunitățile specializate pentru combaterea terorismului li se calculează vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544/1993, după următoarea formulă de calcul: o zi și jumătate pentru o zi de serviciu; 3 zile pentru o zi de serviciu în perioada participării nemijlocite la operațiunile antiteroriste.”

ARGUMENTE RELEVANTE PENTRU DECLARAREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII ACTELOR NORMATIVE SI LEGISLATIVE CRITICATE:

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei instanța de judecată este sesizată de una părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Legea supremă, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci a **art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat**, contravine unui șir de norme din Legea supremă – Constituția Republicii Moldova și anume art. 16, 20, 26 și 54.

(I) PREVIZIBILITATEA, ACCESIBILITATEA ȘI CLARITATEA LEGII

Un prim argument se rezumă la faptul că, în redacția actuală normele vizate au o formulare vagă și ambiguă. Legiuitorul a omis să asigure previzibilitatea legii, lăsînd loc pentru interpretare. Și mai mult nu a dat nici o definiție a principalelor noțiuni ce permit înțelegerea întinderii drepturilor și obligațiilor participanților la proces în **exercitarea dreptului constituțional la apărare, în special comunicarea liberă cu avocatul pe subiecte ce vizează secretul de stat și accesul la materialele dosarului.**

Jurisprudența Curții Constituționale din Republica Moldova și Curtea Europeană pentru Drepturile Omului denotă că norma legală trebuie să corespundă celor trei critici de calitate – **accesibilitate, previzibilitate și claritate**, precum și să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încît să permită persoanei să aibă toate condițiile de a se apăra, să decidă asupra conduitei sale în apărarea poziției în cadrul procesului de judecată și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține norma de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că îi sunt încălcate drepturile și nu cunoaște obligațiile, pe motiv că legislația indicată supra limitează comunicarea reclamantului ca parte la proces cu avocatul și viceversa, limitarea comunicării avocatului cu clientul său, precum și limitează accesul reclamantului la materialele dosarului. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor claritate este contrară art. 23 din Constituție [...] (pct. 47 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010).

Totodată, norma legală trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative și corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adopta comportamentul și să aibă condiții egale în asigurarea dreptului la apărare în corespundere cu reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile (pct. 53 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 26 septembrie 2016).

Complimentar, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să **evite paralelisme legislative** ce generează incertitudine și insecuritate juridică (pct.pct. 42-44 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 26 septembrie 2016).

De asemenea, Curtea Constituțională a indicat că un act normativ trebuie să corespundă exigențelor de calitate, să excludă orice echivoc. Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent, inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Destinatarii trebuie să fie în măsură să înțeleagă drepturile sale și să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act.

În același timp, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv pentru a oferi persoanei o **protecție adecvată împotriva arbitrarului** (pct. 49 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 26 septembrie 2016).

La fel și Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*în continuare CEDO*) a atenționat în repetate rânduri asupra faptului că este necesar ca în procesul legislativ și jurisdicțional legea să fie **supusă controlului sub aspectul clarității și previzibilității** (*cauzele Holomiov versus Moldova, Boicenco versus Moldova ș.a.*). Astfel, CEDO a atras atenția asupra necesității de a examina ”dacă însăși legislația internă este în conformitate cu Convenția, inclusiv cu principiile generale prevăzute sau sugerate de aceasta”. În acest sens, CEDO a stabilit că restrîngerile aplicate de lege trebuie ”să fie clar definite și ca însăși legea să fie previzibilă atunci cînd este aplicată, încît ea să corespundă standardului de ”legalitate” stabilit de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un standard care cere ca **legea să fie suficient de exactă** încît să-i permită unei persoane – în caz de necesitate, cu o consultare adecvată să prevadă, într-o măsură rezonabilă, ținînd cont de circumstanțe, consecințele pe care o anumită faptă le poate avea”.

Curtea Europeană a menționat și faptul că nu poate fi considerată ”lege” decît o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. [...], în special o normă este previzibilă atunci cînd oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare a puterii publice (*pct. 56 din cauza Amann vs Elveția, 16 februarie 2000*).

De asemenea, Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie a legislației interne ”*depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat*” (*pct. 25 din cauza Chorherr vs Austria, 25 august 1993*). **Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (*pct. 80 din cauza Silver și alții vs Regatul Unit, 25 martie 1983*).

În concluzie, Curtea Constituțională a reținut că previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise.

Încheierile CEDO și ale Curții Constituționale raportate la prezenta cauză denotă că prevederile art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, **sunt neclare, imprecise și lasă loc de interpretări în exercitarea dreptului constituțional la apărare, nu oferă părților posibilități egale de apărare prin limitarea comunicării libere cu avocatul pe subiecte ce vizează secretul de stat, inclusiv limitarea comunicării avocatului cu clientul său și limitarea accesului la materialele dosarului.**

Menționăm că prevederile art.39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat nu definește ”obligativitatea cetățeanului de nedivulgare a secretului de stat în scop de autoapărare în procesul de judecată”, fapt ce generează incertitudine și insecuritate juridică pentru actualii și foștii ofițeri de informații și securitate în exercitarea dreptului la apărare în cazurile proceselor judiciare, inclusiv în carul litigiilor de muncă. Or, aceștia nu pot să stabilească clar și cert consecințele ce pot decurge în urma comunicării informațiilor atribuite la secret de stat în instanța de judecată în scop de autoapărare și comunicarea cu avocatul. Adicional, ofițerii nu pot identifica și cunoaște care sunt garanțiile, drepturile, obligațiile aplicabile situației date. Atît ofițerii activi din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, cît și foștii ofițeri SIS nu au o cunoaștere clară despre răspunderea administrativă și penală pe care o poartă, în exercitarea dreptului constituțional la apărare pe subiecte ce vizează comunicarea informațiilor secrete cunoscute ca urmare a exercitării funcției.

Art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, prevede că **după eliberare din serviciu, persoana este obligată să păstreze secretul de stat și alt secret protejat de lege, secretul surselor de informații, al activităților desfășurate. Această obligație se menține pe durata de secretizare a informației. Scrierile cu caracter memorialistic pot deveni publice numai cu avizul Serviciului, fără restrîngerea libertății opiniei și a exprimării.**

Art. 27 alin. (6) din Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, prevede că **suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat nu eliberează cetățeanul de obligațiile asumate privind nedivulgarea secretului de stat.**

Art. art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, prevede că **cetățeanul căruia i s-a perfectat dreptul de acces la secretul de stat este obligat să nu admită divulgarea, prin orice metodă, a secretului de stat care i-a fost încredințat sau i-a devenit cunoscut în legătură cu îndeplinirea obligațiilor funcționale.**

Examinînd prevederile enunțate supra observăm că acestea sunt similare unor interdicții asupra dreptului constituțional a cetățeanului și anume dreptul la apărare și la un proces echitabil. Astfel, art. 334 din Codul penal prevede că, **divulgarea informațiilor ce constituie secret de stat de către o persoană căreia aceste informații i-au fost încredințate sau i-au devenit cunoscute în legătură cu serviciul sau munca sa, dacă nu constituie trădare de Patrie sau spionaj, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 4 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.**

Din cele expuse rezultă că, cetățenii Republicii Moldova din rîndul foștilor ofițeri ai Serviciului de Informații și Securitate a cărui drept de acces la secret de stat a încetat odată cu eliberarea sa din serviciu nu pot să se apere în cadrul proceselor de judecată și să beneficieze de un proces echitabil deoarece orice comunicare a informațiilor secrete, obținute în exercițiul funcției, este catalogată ca divulgarea informațiilor atribuite la secretul de stat și este penalizată penal. Mai mult ca atît, ofițerii nu pot comunica informații clasificate, necesare pentru apărarea drepturilor sale încălcate nici avocatului său, care în consecință nu are posibilitatea să reprezinte interesele clientului în instanță obiectiv, calificat, efectiv și multilateral.

De asemenea, în cadrul litigiilor judiciare inițiate contra Serviciului de Informații și Securitate, ex-ofițerii SIS nu au posibilitatea să facă cunoștință cu probele și înscrisurile prezentate de autoritate, astfel, fiind privați de dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Reieșind din faptul că, prevederile art. 39 alin. (4) din Legea nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat nu explică dacă interdicția de nedivulgare a informațiilor secrete se răsfrînge și în cazul apărării drepturilor constituționale încălcate în cadrul litigiilor judiciare și comunicării cu avocatul său, ex-ofițerii SIS se pomenesc într-o insecuritate juridică cu risc de răspundere penală. Mai mult, aceștia sunt privați de dreptul la un proces echitabil, deoarece nu au posibilitatea să comunice fapte, date circumstanțe, etc. cunoscute ca urmare a exercitării funcției pe care au deținut-o în cadrul SIS.

Totodată, foștii ofițeri ai Serviciului neavînd acces la secret de stat nu pot lua act de informațiile, datele, probele, materialele prezentate de autoritate. Acest fapt, încalcă dreptul la un proces echitabil în componența sa privind contradictorialitatea, deoarece nici ex-ofițerii SIS, nici reprezentanții acestora nu cunosc conținutul documentelor clasificate, astfel nu pot face aprecieri asupra lor.

Mai mult, în condițiile legale descrise supra, judecătorul care conform legii are obligația de a asigura condiții egale pentru părți, pune interdicția reclamantului ca parte la proces și avocaților acestora de a avea acces la materialele secrete ale dosarului prezentate de Serviciul de Informații și Securitate, pune interdicția în comunicarea între reclamant și avocat, organizarea ședințelor închise, cercetarea judecătorească în absența reclamantului și reprezentantului său, fapt care aduce atingere flagrantă a egalității armelor în apărarea drepturilor încălcate și egalitatea părților în proces.

Normele expuse supra, practic impun instanța de judecată să încalce prevederile art. 20 și 26 din Constituția Republicii Moldova și ca urmare să ea decizii arbitrare și inechitabile.

De exemplu, în cazul lui Serebreanschi Alexei, în procesul judecării cauzei se atestă dificultăți și interpretări la aplicarea corectă a normelor de drept prevăzute la art. 39 alin. (4) din Legea 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) din Legea 245/2008 cu privire la secretul de stat, în raport cu prevederile art. 40, art. 222 din Codul administrativ și art. 23

din Codul de procedură civilă, în special ce ține de încălcarea dreptului constituțional al reclamantului la apărare, prin **interdicția comunicării reclamantului cu avocatul ce vizează informații atribuite la secretul de stat** (pe informații secrete cunoscute de reclamant), și viceversa - **interdicția avocatului de a comunica cu reclamantul ce vizează informații atribuite la secretul de stat** (pe informații secrete cunoscute de reclamant), **lipsa accesului reclamantului la materialele dosarului, în parte ce ține de informații atribuite la secretul de stat prezentate de SIS** (informații secrete cunoscute de reclamant), **limitarea dreptului participării reclamantului la ședințele închise, omiterea de către instanța de judecată a cercetării judecătorești a probelor atribuite la secretul de stat, omiterea de către instanță a anexării materialelor secrete la dosar, precum și încălcarea dreptului reclamantului de a reclama probe secrete de la SIS și a solicita atragerea în proces a martorilor din rîndul ofițerilor activi SIS, a căror identitate și calitate este atribuită conform legii la secretul de stat.**

În cererea de chemare în judecată, inclusiv la etapa de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, reclamantul Serebreanschi Alexei a indicat că pîrîtul dispune de probe atribuite la secretul de stat, care confirmă faptul că reclamantul în calitate de ofițer de informații și securitate, complementar sarcinilor stabilite în fișa postului, **începînd cu 24.11.2015 și pînă la data de 26.03.2019**, timp de 1 219 zile, personal a participat și a realizat un complex de activități secrete de combatere a terorismului, prin participarea nemijlocită la operațiunea antiteroristă SIS, ce vizează eliberarea de ostatici - cetățeni ai Republicii Moldova, aflați în detenție la organizația teroristă Taliban în Afganistan, viața și sănătatea cărora a fost pusă în pericol. Urmare acestor activități realizate de reclamant în calitate de ofițer SIS a fost posibil ca Republica Moldova să demareze în premieră astfel de activități peste hotare și să recupereze în viață cetățenii săi, fapt despre care pe larg s-a mediatizat în mass-media națională la începutul anului 2019. Toate înscrisurile și probele reclamate sunt atribuite la secretul de stat, majoritatea acestora au parafa de secretizare Secret și Strict Secret și se află conform legii la Serviciul de Informații și Securitate.

Cu toate că aceste înscrisuri și probe au gradul de secretizare Secret și Strict Secret, reclamantului îi sunt cunoscute aceste informații, din considerentul că însuși reclamantul în perioada în care deținea statul de ofițer de informații și securitate personal a inițiat dosarul secret în anul 2015 și pe parcursul a peste trei ani, pînă la 26 martie 2019 reclamantul a gestionat personal acest dosar secret, implicit reclamantul a participat personal în toate activitățile secrete ale SIS de combatere a terorismului și cunoaște toate informațiile atribuite la secretul de stat ce vizează operațiunea antiteroristă de eliberare a ostaticilor condusă de Serviciul de Informații și Securitate.

La 26.07.2019, odată cu eliberarea lui Serebreanschi Alexei din cadrul SIS, reclamantului conform legii i-a fost retras accesul la secretul de stat. Mai mult ca atît, Serebreanschi Alexei a semnat către Serviciul de Informații și Securitate angajamentul de nedivulgare a informațiilor secrete care i-au devenit cunoscute în timpul activității sale în cadrul SIS. Potrivit legilor indicate supra, acest **angajament de nedivulgare obligă pe Serebreanschi Alexei să păstreze și să nu divulge secretul de stat în orice situație, inclusiv în cadrul ședințelor de judecată.**

Potrivit art. 39 alin. (4) din Legea 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, după eliberarea din serviciu, Serebreanschi Alexei este obligat să păstreze secretul de stat și alt secret protejat de lege, secretul surselor de informații și al activităților desfășurate. Această obligație se menține pe durata de secretizare a informației.

Potrivit art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) din Legea 245/2008 cu privire la secretul de stat, Serebreanschi Alexei este obligat să nu admită divulgarea, prin orice metodă a secretului de stat care i-a fost încredințat sau i-a devenit cunoscut în legătură cu îndeplinirea obligațiilor funcționale, chiar și în cadrul procesului de judecată, inclusiv pentru a-și exercita dreptul constituțional la apărare.

În aceste condiții, în cadrul ședințelor de judecată reprezentantul Serviciului de Informații și Securitate abuzînd de regimul secretului de stat, insistă pe faptul că odată cu eliberarea din serviciu, lui Serebreanschi Alexei i-a fost retras accesul la secretul de stat și acestuia legea îi interzice să comunice cu avocatul și să aibă acces la materialele dosarului, inclusiv reprezentantul SIS insistă pe prezentarea

probelor judecătorului pentru a le lectura, fără ca reclamantul și avocatul acestuia să aibă acces la acestea și fără anexarea acestor materiale la dosar. Subliniez, că probele reclamate de la SIS au gradul de secretizare Strict Secret, cu termenul de secretizare de 50 de ani și potrivit Legii 245/2008 cu privire la secretul de stat, reclamantul Serebreanski Alexei își va putea revendica drepturile sale doar peste 50 de ani.

Concomitent, **nu este posibilă eliberarea autorizației de acces la secretul de stat pentru Serebreanski Alexei**, deoarece acesta este inculpat pe o cauză penală, iar potrivit Legii 245/2008 cu privire la secretul de stat persoanele care au statut de bănuit, învinuit sau inculpat nu pot obține accesul la secretul de stat. În condițiile Legii 245/2008 cu privire la secretul de stat, reiese că unui cetățean care figurează într-un dosar penal (în cazul dat Serebreanski Alexei), îi este încălcat dreptul constituțional la apărare pe un alt docar civil de litigiu de muncă, prin limitarea comunicării cu avocatul, limitarea accesului la materialele dosarului.

În cadrul ședințelor de pregătire a fondului din 18.11.21, 09.12.21, 27.01.22 și 24.01.23 judecătorul din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani Victor Sîrbu a declarat în repetate rânduri că reclamantul în condițiile în care nu are acces la secretul de stat și are interdicția de a nu divulga informațiile la secretul de stat, nu are dreptul conform legii de a comunica informațiile secrete pe care le cunoaște în scop de apărare, nu va avea acces la materialele Secrete și Strict Secrete a dosarului. Mai mult ca atât, judecătorul Victor Sîrbu în cadrul acestor ședințe de judecată a declarat că **de către instanță nu este planificată cercetarea judecătorească**, nu vor fi cercetate probe secrete și aceste materiale nu vor fi anexate la dosar, pe motiv că **judecătorul a lecturat toate probele secrete și pentru judecător la etapa de pregătire a fondului totul îi este clar**, după care, aceste probe secrete de către judecător au fost returnate la SIS.

În noiembrie 2021, avocatul reclamantului a obținut acces la secretul de stat – Forma -2 "SECRET". La 12.11.21, la solicitarea avocatului adresată pîrîtului de a face cunoștință cu înscrisurile și probele reclamate de la SIS, pîrîtul a pus la dispoziția părții apărării doar unele acte nerelevante cazului de judecată. Majoritatea actelor secrete au fost prezentate avocatului într-o manieră selectivă și la propria convingere și decizie a pîrîtului, fără a ține cont de cererile oficiale de reclamare a probelor. O mare parte din înscrisurile prezentate avocatului nu reprezintă probele reclamate de la pîrît, unele din ele se datează cu anul 2021 și nu reprezintă procesul administrativ din 2019 care a stat la baza emiterii actului individual ilegal defavorabil de scoatere din funcție a reclamantului de șef de direcție generală SIS și trecere la dispoziție, precum și nu reprezintă înscrisurile și probele reclamate de la pîrît care confirmă activitățile lui Alexei Serebreanski în cadrul operațiunii antiteroriste SIS de eliberare a ostaticilor în perioada 2015-2019.

În cadrul ședinței de pregătire a dezbaterilor judiciare din 09.12.2021, instanța a ordonat pîrîtului prezentarea judecătorului a dosarului special Strict Secret "Kandahar", nr.019 în 5 (cinci) volume, în care se află o parte din înscrisurile și probele reclamate de către Serebreanski Alexei de la pîrît, însă fără ca aceste probe să fie puse la dispoziția reclamantului și avocatului acestuia, pe motiv legislația indicată în prezenta sesizate nu oferă acest drept reclamantului și avocatului său.

În ședința de pregătire a fondului din 27.01.22, **judecătorul Victor Sîrbu a declarat că a lecturat dosarul Strict Secret "Kandahar" nr.019 în 5 (cinci) volume, a înțeles tot și l-a returnat pîrîtului**. Mai mult ca atât, judecătorul a invocat că luînd în considerație că acestea sunt informații atribuite la secretul de stat, materialele respective nu vor fi anexate la dosar, aceste probe nu vor fi examinate și cercetate de către judecător la etapa cercetării judecătorești, respectiv nu vor fi puse la dispoziția părții reclamante și avocatului pentru a face cunoștință.

În aceste condiții nici reclamantul și nici avocatul său ca parte la proces nu au acces și efectiv nu cunosc ce probe și ce fel de informații sunt prezentate de către pîrît în instanță. Astfel, reclamantul pe lîngă faptul că nu are acces la materialele dosarului (probele reclamate), nu-și poate construi apărarea în procesul de judecată, fiindu-i îngrădit dreptul constituțional la apărare. Mai mult ca atât, de către instanța de judecată nu sunt asigurate condiții egale părților la proces, prin încălcarea dreptului la

apărare a reclamantului. În condițiile descrise nu este asigurat nici accesul la asistență juridică calificată reclamantului Serebreanski Alexei.

La 16.12.21, în temeiul Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și Legii nr. 1260/2002 privind avocatură, reclamantul s-a adresat instanței de judecată cu o cerere oficială (nr. 32206), pentru emiterea unei Încheieri a instanței de judecată cu confirmarea faptului că avocatul Alexandr Podlesnov este în calitate de reprezentant la cauza civilă nr.3-4471/2019, aflată pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, judecător Victor Sîrbu, în cadrul căreia urmează a fi administrate probe atribuite la secretul de stat cu gradul de secretizare "Strict Secret", cu solicitarea Uniunii Avocaților din Republica Moldova de a perfecta avocatului Alexandr Podlesnov a dreptului de acces la secretul de stat de Forma 1 - "STRICT SECRET". Este de menționat că avocatul reclamantului deja deține accesul la informații cu parafa "Secret". Până la 24.01.23 instanța nu a emis o astfel de Încheiere și avocatul reclamantului până în prezent nu a obținut acces la înscrisurile și probele Strict Secrete din dosar.

Concomitent, absolut toate cererile reclamantului privind reclamarea de probe și atragerea martorilor în proces sunt respinse de instanța de judecată la etapa de pregătire a fondului, judecătorul Victor Sîrbu declarînd că *"totul îmi este clar..."*, *"am citit informațiile secrete de la SIS..."*, *"cererile reclamantului nu se acceptă..."*, fără argumentarea deciziilor judecătorului sau fără emiterea încheierilor în acest sens. Astfel, reclamantului îi sunt încălcate drepturile fundamentale consfințite în art. 20 și 26 din Constituția Republicii Moldova "Dreptul la apărare" și "Dreptul la un proces echitabil".

În condițiile prevederilor **art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat**, reclamantul Serebreanski Alexei nu este în drept să-și argumenteze pozițiile, nu poate comunica instanței de judecată și nici avocatului cu scop de apărare informațiile secrete și strict secrete pe care le cunoaște, nu poate cita martori din cadrul SIS care pot confirma participarea reclamantului în operațiunea antiteroristă, pe motiv că identitatea ofițerilor SIS este informație atribuită la secretul de stat, inclusiv este îngrădit dreptul reclamantului de a participa ca parte la proces la toate etapele, inclusiv la cercetarea judecătorească și examinarea probelor.

În conformitate cu prevederile legale indicate supra, orice declarație a reclamantului în cadrul ședințelor instanței de judecată sau avocatului în vederea apărării drepturilor sale constituționale legate de activitățile reclamantului pe cazul operațiunii secrete antiteroriste SIS de eliberare a ostaticilor în perioada 2015-2019, reclamantul este pasibil de pedeapsă penală pentru divulgarea informațiilor atribuite la secretul de stat, conform art. 245 din Codul Penal.

Mai mult ca atât, avocatul reclamantului avînd acces la secretul de stat forma-2 "SECRET", îi este limitat dreptul de a comunica cu clientul său, din simplu considerent că potrivit **art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat**, persoana care deține acces la secretul de stat îi este interzis să comunice/divulge informații secrete persoanelor care nu au acces la secretul de stat, respectiv reclamantului Serebreanski Alexei.

Procesul de stabilire a adevărului constă în analiza complexă și multilaterală a înscrisurilor și probelor de către instanță, participarea activă și egală a părților din proces, pentru a demonstra existența sau inexistența unor fapte de participare a lui Serebreanski Alexei în operațiunea antiteroristă SIS de eliberare de ostatici, cu participarea la fiecare etapă și în condiții egale a părților la proces.

În concluzie, conchidem că, prin îngrădirea dreptului constituțional a reclamantului la apărare, prin interdicția de a comunica instanței și avocatului informații atribuite la secretul de stat cu scop de apărare, îngrădirea dreptului de a atrage martori din cadrul SIS, îngrădirea dreptului de participare a reclamantului și avocatului la toate etapele judecătorești, în special la etapa cercetării probelor atribuite la secretul de stat, instanța de judecată nu va putea aprecia și nu va putea lua decizii obiective pe caz și în aceste condiții întreaga procedură va fi viciată și va duce la un proces de judecată neechitabil.

Mai mult, textul art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat nu corespunde exigentelor privind calitatea legii, din următoarele considerente:

- * nu întrunește condițiile de accesibilitate, previzibilitate și claritate;
- * nu corespunde principiului unității materiei legislative și corelației între textele regulatorii.

Prin urmare norma nu este formulată cu suficientă precizie, intră în contradicție cu alte prevederi din lege, iar cetățenii care au avut acces la informații atribuite la secretul de stat nu pot să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei consecințele acestei conduite, precum și nu pot să-și exercite dreptul constituțional la apărare.

II) INTERZICEREA ABUZULUI DE DREPT, EGALITATEA

Art. 17 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și art. 30 din Declarația Universală a Drepturilor Omului menționează că **nici o dispoziție din aceste acte nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, Declarație sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de aceste acte.**

Art. 4 din Constituția Republicii Moldova denotă că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Art. 54 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, indică că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Declarația Universală a Drepturilor Omului relevă că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Fiecare om se poate prevala de drepturile și libertățile consacrate ce vizează drepturile omului consfințite în actele internaționale și naționale din domeniu, fără nici un fel de deosebire de rasă, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.

Constituția Republicii Moldova prin articolul 16 garantează tuturor persoanelor drepturi și libertăți egale fără careva deosebiri de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Prevederi similare sunt înserate și în Convenția Europeană Pentru Drepturile Omului la care țara noastră este parte. Art. 14 din Convenție interzice discriminarea și cheamă la asigurarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice **sau orice alte opinii, origine** națională sau **socială**, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau **orice altă situație**.

Valorificând jurisprudența anterioară a Înaltei Curți, facem trimitere la Hotărârea nr. 19 din 22 iunie 2015, unde s-a reținut că Curtea Constituțională constată faptul că în contenciosul Curții Europene a fost recunoscută și relația dintre dreptul la informație și dreptul la un proces echitabil, în context civil. În cauza McGinley și Egan v. Regatul Unit, Curtea Europeană a admis că ingerința în dreptul la un proces echitabil poate lua naștere prin restricționarea accesului la informații în condițiile în care statul interzice cu bună-credință accesul reclamanților sau neagă, în mod fals, existența documentelor în posesia sa, documente care le-ar fi fost de folos în procesul de judecată.

Prin Hotărârea nr. 22 din 06 august 2020, Înalta Curte a reținut că pentru a constata aplicabilitatea articolului 26 din Constituție, Curtea a trebuit să analizeze dispozițiile contestate. Ea a subliniat că existența acestor reglementări generează o situație care ar afecta garanțiile dreptului la un proces echitabil, deoarece persoana care solicită informații în cadrul examinării unei cauze este lipsită de dreptul de acces la acestea și, deci, de dreptul de prezentare a probelor care ar putea fi utilizate în apărarea sa. Curtea a reținut că, în procesul de stabilire a adevărului (...) se justifică prin evaluarea ponderii probelor, asigurându-se astfel toate garanțiile necesare în cadrul unui proces judiciar. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și posibilităților pe care le au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Atunci când persoana nu are posibilitatea de a-și prezenta toate probele legitime, ea nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa. În acest context, Curtea și-a reiterat jurisprudența potrivit căreia condiția procesului echitabil trebuie înțeleasă ca asigurare a respectării principiilor fundamentale ale unui proces judiciar, i.e. principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare, ambele instituind egalitatea deplină a părților în proces (a se vedea DCC nr. 55 din 11 iunie 2018, § 23).

Curtea subliniază că articolul 26 din Constituție garantează dreptul la apărare. Dreptul la apărare presupune posibilitatea fiecărui om de a reacționa independent, prin mijloace legitime în fața unui tribunal, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. Astfel, Curtea subliniază că dreptul la apărare, ca o garanție a dreptului la un proces echitabil, cuprinde totalitatea drepturilor și a regulilor procedurale care îi acordă persoanei posibilitatea de a se apăra și de a contesta, în vederea apărării poziției sale. Prin urmare, dreptul la apărare trebuie asigurat pe tot parcursul procesului.

Astfel, Curtea notează că, potrivit dispozițiilor constituționale și legale, autoritățile judiciare sunt obligate să ia toate măsurile necesare pentru ca apărarea să fie exercitată în mod efectiv. Pentru a-și exercita dreptul la apărare, persoanei acuzate trebuie să i se permită să beneficieze de toate mijloacele de probă, care se pot dovedi decisive pentru șansele apărării. Așadar, dreptul unei persoane de a-și pregăti efectiv apărarea se află într-o legătură indisolubilă cu dreptul de acces la probe.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană, a reținut că pentru a se stabili dacă procedura în ansamblu a fost echitabilă, este necesar să se determine dacă a fost respectat dreptul la apărare. În special, trebuie verificat dacă reclamantul a avut posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor și de a se opune folosirii acestora. Totodată, trebuie să se ia în considerare calitatea probelor, inclusiv să se clarifice dacă circumstanțele în care au fost obținute pun la îndoială credibilitatea sau exactitatea lor (a se vedea Bykov v. Rusia [MC], 10 martie 2009, § 90).

Art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat are o redare vagă și interpretativă.

În aceste condiții, instanța de judecată, fără o argumentare pertinentă, doar făcând trimitere la prevederile legilor menționate, nu ia măsurile necesare pentru ca apărarea să fie exercitată în mod efectiv. Pentru a-și exercita dreptul la apărare, reclamantului trebuie să i se permită să beneficieze de toate mijloacele de probă, inclusiv atribuite la secretul de stat, care sunt decisive pentru șansele apărării. Astfel, dreptul reclamantului Serebreanski Alexei de a-și pregăti efectiv apărarea se află într-o legătură indisolubilă cu dreptul de acces la materialele dosarului și dreptul de a comunica cu avocatul, de a participa la ședințele închise și la cercetarea judecătorească a înscrisurilor reclamante atribuite la secretul de stat.

Curtea Europeană a reținut că, la stabilirea caracterului echitabil al procesului în ansamblu, trebuie să se țină seama dacă s-a respectat dreptul la apărare. Astfel, trebuie să se examineze în special dacă acuzatului i s-a acordat posibilitatea de a avea acces și de a administra probele pe care le consideră necesare pentru a le utiliza în apărarea sa (a se vedea Rowe și Davis v. Regatul Unit, 16 februarie 2000, § 60).

Curtea reține că aflarea adevărului în procesul de judecată se face pe bază de probe. În acest context, Curtea notează că legislatorul are obligația constituțională de a reglementa în mod coerent și

unitar maniera de obținere a acestora pentru a nu leza securitatea juridică și pentru a-i asigura persoanei dreptul la apărare.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că ingerința în dreptul la un proces echitabil poate lua naștere prin restricționarea totală a accesului la informații în cazul în care statul interzice cu bună-credință accesul reclamanților sau neagă, în mod fals, existența documentelor aflate în posesia sa, documente care le-ar fi fost de folos în procesul de judecată. În acest fel, le este negat dreptul la un proces echitabil (a se vedea McGinley și Egan v. Regatul Unit, 9 iunie 1998, § 86).

În acest context, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 22 din 06 august 2020 subliniază că, în conformitate cu prevederile articolului 54 din Constituție, orice limitare legală a dreptului la apărare trebuie justificată în mod convingător, prin urmărirea unui scop legitim. Ea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu poată atinge existența dreptului respectiv. Cu alte cuvinte, atunci când se limitează un drept, trebuie asigurat un echilibru corect între acesta și scopul legitim urmărit.

Or, reclamantul Serebreanski Alexei în instanța de judecată își revendică dreptul la pensie, prin asigurarea dreptului constituțional la apărare, pentru activitatea desfășurată de combatere a terorismului pe o operațiune unică de eliberare de ostatici și nu urmărește scopul de a obține careva acces la informații atribuite la secretul de stat, divulgarea cărora ar avea atingere la securitatea națională a Republicii Moldova.

Potrivit Curții Europene, pentru ca persoana să beneficieze de un proces echitabil, orice dificultate provocată apărării prin limitarea drepturilor sale trebuie să fie suficient de contrabalansată prin procedurile administrate de autoritățile judiciare (a se vedea Rowe și Davis v. Regatul Unit [MC], 16 februarie 2000, § 61; Doorson v. Olanda, 26 martie 1996, § 72). În cazul Matanović v. Croația din 4 aprilie 2017, § 186, Curtea Europeană a reținut că, având în vedere caracterul deficitar al procedurii de aducere la cunoștință a probelor în discuție, reclamantul nu s-a aflat în poziția de a formula argumente privind relevanța acestor probe, pentru ca instanța competentă să-i examineze cererea în lumina dreptului său de a-și pregăti în mod efectiv apărarea. De asemenea, Curtea Europeană a reținut în jurisprudența sa că autoritățile au obligația pozitivă de a-i oferi persoanei o „procedură efectivă și accesibilă”, care să-i permită accesul la „toate informațiile relevante și adecvate” (a se vedea Roche v. Regatul Unit, 19 octombrie 2005, § 162).

Prevederile art. 34 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova denotă că autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Ca urmare, lui Serebreanski Alexei îi sunt încălcate drepturile constituționale prevăzute de art. 16, 24, 26, 43, 54 din Constituția Republicii Moldova. Or, îngrădirea dreptului de a comunica cu avocatul și viceversa, îngrădirea dreptului de a se expune în cadrul ședinței de judecată închisă pe informații atribuite la secretul de stat cunoscute de reclamant pentru apărarea poziției sale, îngrădirea accesului la materialele secrete a dosarului, îngrădirea accesului la ceterarea judecătorească încalcă flagrant dreptul constituțional al reclamantului la apărare și dreptul reclamantului la un proces echitabil.

Considerăm că prevederile art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat au o redare vagă și interpretativă, sunt permissive, generează abuzuri și decizii arbitrare, deoarece permite instanței de judecată să aplice prevederile enunțate arbitrar, neîntemeiat și abuziv.

Valorificând jurisprudența anterioară a Înaltei Curți, facem trimitere la Hotărârea nr. 19 din 22 iunie 2015, unde s-a reținut că Curtea Constituțională constată faptul că în contenciosul Curții Europene a fost recunoscută și relația dintre dreptul la informație și dreptul la un proces echitabil, în context civil. În cauza McGinley și Egan v. Regatul Unit, Curtea Europeană a admis că ingerința în dreptul la un proces echitabil poate lua naștere prin restricționarea accesului la informații în condițiile în care statul interzice cu bună-credință accesul reclamanților sau neagă, în mod fals, existența documentelor în posesia sa, documente care le-ar fi fost de folos în procesul de judecată.

Pentru a stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de tratament preferențial și că această distincție este discriminatorie (Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011). Totodată, **o distincție este considerată discriminatorie dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu exista un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.** Statul dispune de o anumită marjă de apreciere pentru a justifica un tratament diferit în situații analogice. Domeniul de aplicare al marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe și de context, dar Curții Constituționale îi revine misiunea de a aprecia în cele din urmă respectarea exigențelor Constituției. Curtea a mai statuat că prezenta cauză se situează în contextul forțelor armate și celor asimilate acestora, care este un domeniu ce se afla în strânsă legătură cu securitatea statului și, prin urmare, esențial pentru interesele vitale ale statului.

În jurisprudența Curții Europene s-a menționat că, prin îmbrățișarea carierei militare, membrii forțelor armate se supun de buna voie unui sistem de disciplină militară și unor limitări ale drepturilor și libertăților pe care acest sistem le implică (*Kalac v. Turcia din 1 iulie 1997 și Larissis și alții v. Grecia din 24 februarie 1998*). Totodată aceste restricții sunt acceptabile numai în cazul în care există o amenințare reală pentru eficiența operațională a forțelor armate, iar afirmațiile cu privire la existența acestui risc trebuie să fie "*susținute de exemple*" (*Smith și Grady v. Regatul Unit și Lustig-Prean și Beckett v. Regatul Unit din 27 septembrie 1999*).

III) DREPTUL LA APĂRARE

Prevederile art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat încalcă dreptul la apărare a reclamantului în procesul de judecată.

Dreptul la apărare reflectă un principiu esențial al justiției, conform căruia toate părțile la proces sunt egale, trebuie să aibă un avantaj substanțial față de oponent. Or, reclamantul Serebreanschi Alexei ca parte la procesul de judecată, în condițiile art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat nu are posibilități egale cu pârșitul, prin simplu motiv că reclamantului îi este limitat dreptul la comunicare cu avocatul ce vizează informațiile atribuite la secretul de stat și îi este limitat dreptul de a avea acces la materialele secrete ale dosarului. Iar avocatului reclamantului, care are acces la informații atribuite la secretul de stat, îi este limitat dreptul de a comunica cu clientul său, pe motiv că Serebreanschi Alexei nu are acces la secretul de stat și orice comunicare a informațiilor secrete din cadrul dosarului persoanei care nu are acces la secretul de stat, avocatul este pasibil de pedeapsă penală pentru divulgarea informațiilor secrete.

În aceste circumstanțe, părțile în proces nu au posibilități egale în fața instanței, prin limitarea dreptului de a avea acces la informația despre faptele și argumentele părții opuse și, în aceste condiții, reclamantului îi este îngădit dreptul la apărare.

Concomitent, prevederile art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat oferă posibilitatea instanței de a abuza și omite obligația de a veghea asupra respectării principiului egalității între părți în timpul procesului. Or, principiul egalității părților la proces derivă din dreptul la egalitate statuat de art. 16 alin. (2) al Constituției: toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, precum și din dreptul constituțional al fiecărui om de a-și cunoaște drepturile (art. 23). Garanțiile procedurale necesare pentru exercitarea dreptului la apărare alin. (2), (3) și (4) ale art. 26 din Constituție dezvoltă garanțiile procedurale care sunt esențiale pentru exercitarea dreptului la apărare. Din conținutul legilor se observă că art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat aduce atingere sau o restricție privind exercițiul dreptului la apărare protejat de art. 20 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova.

Încălcarea art. 20 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova urmează să garanteze respectarea principiului proporționalității prevăzut la art. 54 alin. (2) din legea supremă.

Art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova indică că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Același deziderat este susținut de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

Art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova menționează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Nu se admite restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24 (*printre care sunt și dreptul la accesul liber la justiție, viață, integritate fizică și psihică, prezumția nevinovăției*).

Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Restricționarea comunicării dintre client și avocat, atunci când este vorba de secret de stat contravine Convenției Europene pentru Drepturile Omului. CtEDO s-a expus în privința acestui aspect motivând că, atunci când sunt impuse restricții de a comunica avocatului informații atribuite la secretul de stat, necesare în proces, se încalcă dreptul la apărare (a se vedea cazul unui fost ofițer al serviciilor secrete olandeze v. Olanda, 25.07.2017, 6 § 1 și § 3 c). CtEDO a constatat că a fost încălcat articolul 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) și § 3 (c) (dreptul la un avocat ales), din Convenție. De asemenea, **CtEDO a constatat că apărării i-a fost limitat accesul la documente atribuite la secretul de stat, unele fiind furnizate doar într-o formă redactată.**

Considerăm că prevederile art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat nu întrunesc testul de proporționalitate, conform căruia "orice măsură luată" trebuie să fie:

- *adecvată, adică capabilă în mod obiectiv să conducă la îndeplinirea scopului;*
- *necesară, indispensabilă pentru îndeplinirea scopului;*
- *proporțională, să asigure un echilibru just între interesele concrete, pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.*

IV) CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Pornind de la cele expuse considerăm că prevederile nominalizate ale art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.11.2007, nr.171-174, art. 667*), art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 27.11.2008, nr.45-46, art. 123*) **nu corespund prevederilor articolelor 16, 20, 24, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova**, respectiv în conformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale,

SOLICITĂM:

1. **Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale.**

2. **Exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 39 alin. (4) al Legii nr. 170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.11.2007, nr.171-174, art. 667*), art. 27 alin. (6) și art. 29 lit.a) al Legii nr.**

245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 27.11.2008, nr.45-46, art. 123*) în sensul corespunderii acestora cu prevederile art. 16, 20, 23, 26, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

VI. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă:

1. Copia extrasului din Ordinul Directorului SIS nr. 643-□□ din 26.06.2019, □e 1 (una) filă;
2. Copia cererii de chemare în judecată, din 20.09.2019, pe 7 (șapte) file;
3. Copia Demersului privind reclamarea înscrisurilor din 20.09.2019, pe 2 (două) file;
4. Lista probelor și lista probelor reclamamate din 20.09.2019, pe 2 (două) file;
5. Copia confirmării faptului că avocatul a luat cunoștință cu acte atribuite la secretul de stat, din 12.11.21, pe 1 (una) filă.
6. Copia cererii reclamantului privind reclamarea înscrisurilor și probelor de la pîrît, din 18.11.21, pe 8 (opt) file;
7. Copia cererii nr. 32206 privind emiterea Încheierii a Instanței de Judecată în vederea perfectării avocatului a dreptului la acces la secretul de stat Forma-1 "Strict Secret", din 16.12.21, pe 4 (patru) file;

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,-

În interesele reclamantului Serebreanski Alexei, -

Avocat

—

Alexandr Podlesnov

ÎNCHEIERE

11 aprilie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani),

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Cu participarea:

Reclamantului

Reprezentantului reclamantului

Victor Sîrbu

Lilia Tașlîc

Alexei Serebreanski

Alexandr Podlesnov

examinând în ședință de judecată publică în ordinea contenciosului administrativ, cererea înaintată de avocatul Podlesnov Alexandr, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea Curții Constituționale și verificarea constituționalității prevederilor art. 39 alin.(4) al Legii nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) al Legii nr.245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, în cauza civilă în procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Serebreanski Alexei către Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea actului administrativ, constatarea încălcării dreptului la pensionare, constatarea vechimii în muncă, recunoașterea dreptului la pensie, obligarea de a achita îndemnizația la eliberare din funcție, -

c o n s t a t ă :

La 20 septembrie 2019, reclamantul Serebreanski Alexei a depus cerere de chemare în judecată către Serviciul de Informații și Securitate, privind anularea actului administrativ, constatarea încălcării dreptului la pensionare, constatarea vechimii în muncă, recunoașterea dreptului la pensie, obligarea de a achita îndemnizația la eliberare din funcție.

Solicită reclamantul Serebreanski Alexei:

- a constata încălcarea de către Serviciul de Informații și Securitate a dreptului reclamantului Alexei Serebreanski prin nesoluționarea în termenul legal a cererilor din 27.06.2019 și 18.07.2019;

- a anula ordinul directorului SIS nr. 643-ps din 26 iunie 2019 de eliberare a reclamantului Alexei Serebreanski din funcția de șef de direcție generală, ca fiind ilegal;

- a constata încălcarea dreptului la pensionare a reclamantului Alexei Serebreanski, prin refuzul angajatorului Serviciului de Informații și Securitate de a recalcula vechimea în muncă și a prezenta ordinul de eliberare;

- a constata că reclamantul Alexei Serebreanski are o vechime în muncă totală în cadrul Serviciului de Informații și Securitate de 27 ani, 10 luni și 29 zile;

- a recunoaște dreptul reclamantului Alexei Serebreanski la pensie pentru vechime în muncă.

- a obliga Serviciul de Informații și Securitate să-i prezinte reclamantului Alexei Serebreanski ordinul de eliberare din cadrul Serviciului de Informații și Securitate și calculul vechimii în muncă;

- a obliga Serviciul de Informații și Securitate să-i achite reclamantului indemnizația la eliberare din funcție în mărime de 20 salarii lunare.

Pe parcursul examinării cauzei, în ședința de judecată, partea reclamantă a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale și verificarea constituționalității prevederilor art. 39 alin.(4) din Legea nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) din Legea nr.245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat.

În motivarea cererii, partea reclamantă a invocat că, normele legislative menționate sunt neconstituționale, ambigue și contradictorii, nu corespund exigențelor de claritate și previzibilitate și intră în contradicție cu alte ace normative, ca urmare fiind încălcate reclamantului dreptul constituțional la apărare, în special comunicarea liberă cu avocatul pe subiecte ce vizează secretul de stat și accesul la materialele dosarului, precum și dreptul la un proces echitabil.

Prin urmare, se solicită exercitarea controlului constituționalității prevederilor art.39 alin.(4) din Legea nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) din Legea nr.245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.16, 20, 26, 54 din Constituția Republicii Moldova.

În ședință de judecată, avocatul reclamantului Podlesnov Alexandr și reclamantul Serebreanski Alexei, au solicitat admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea Curții Constituționale în problema vizată.

Reprezentantul pârâtului Fria Radu, în ședința de judecată nu s-a prezentat.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind poziția participanților, analizând cererea formulată de partea reclamantă privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră necesar de a o admite, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 135 din Constituția Republicii Moldova, (1) Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform prevederilor art. 12¹ din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de

57

către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, s-a constatat că pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Înalta Curte a statuat, că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, judecătorul nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La caz, obiectul excepției constituie art.39 alin.(4) din Legea nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) din Legea nr.245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat.

Astfel, obiectul excepției se include în categoria actelor indicate la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către avocatul reclamantului, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea litigiului respectiv și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Subsecvent, fiind întrunite cumulativ condițiile impuse de prevederile alin. (2) și (5) al art. 12¹ din Codul de procedură civilă, instanța urmează să admită cererea avocatului reclamantului privind sesizarea Curții Constituționale și să prezinte Curții sesizarea privind controlul constituționalității prevederilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Conform prevederilor art. 12¹ din Codul de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ Cod de procedură civilă și art. 195 Cod administrativ, instanța de judecată, -

d i s p u n e:

Se admite cererea înaintată de avocatul Podlesnov Alexandr, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea Curții Constituționale și verificarea constituționalității prevederilor art.39 alin.(4) din Legea nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) din Legea nr.245

din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, în cauza civilă în procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Serebreanski Alexei către Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea actului administrativ, constatarea încălcării dreptului la pensionare, constatarea vechimii în muncă, recunoașterea dreptului la pensie, obligarea de a achita indemnizația la eliberare din funcție.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.39 alin.(4) din Legea nr.170 din 19.07.2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art.27 alin.(6) și art.29 lit.a) din Legea nr.245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, și se sesizează Curtea Constituțională.

Se prezintă Curții Constituționale prezenta încheiere cu sesizarea și dosarul nr. 3-4471/2019.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele ședinței,
judecător**

Victor Sîrbu